

TAUREŅU PĻAVIŅA

Skolas ietvaros notika tematiskā bioloģijas nedēļa – ” Pētnieku taka”.

Visas klases un arī sagatavošanas grupiņa piedalījās šajā pasākumā. Katra klase izlozēja savu tēmu. Mūsu grupiņa izlozēja tēmu Taureņi. Mēs noformējām sienu attiecīgi tēmai Taureņu pļaviņa(Pielikums Nr.1).

Katra klase vāca informāciju par savu tēmu. Nedēļas beigās notika konkurss, kurā katra klase patstāvīgi izdomāja uzdevumus, mīklas utt., citām klasēm par savu tēmu. Grupas bērni izkrāsoja skaistus taureņus. Nolēmām rīkot puzzles konkursu, izmantojot skaistos taureņus (Pielikums Nr. 2).

Pasākuma noslēgumā saņēmām pateicības rakstu par piedalīšanos (Pielikums Nr. 3.).

Tēma : Taurenis

Mērķis : Paplašināt zināšanas par kukaini – taurenis, to dzīvi. Sniegt idejas rokdarbiem, apliecēšanā, zīmēšanai. Radīt bērnos interesi un draudzīgu attieksmi pret dabu.

Uzdevumi : Rosināt bērnus interesi par taureņiem pļavā un dārzā;

Attīstīt bērnu spējas saskatīt kopīgās un atšķirīgās pazīmes starp dažādajiem taureņiem;

Veidot izpratni par taureņu dzīvības pazīmēm – pārvietošanos, barošanos un pielāgošanos gadalaikiem;

Nostiprināt iegūtās zināšanas dažādās aktivitātēs.

Visas nedēļas garumā mēs aizrautīgi, ar lielu interesi pētījām taureņu daudzveidību. Lasījām dzejoļus, minējām mīklas par taureņiem. Uzzinājām, ka ir tādi taureņi, kuri lido uz siltajām zemēm. Visbiežāk tādi taureņi lido uz Turciju, Irānu un Āfriku. Tur viņas aiziet bojā. Taurenis tādu ceļojumu veic tikai vienu reizi savā mūžā. Kopā meklējām atbildes uz dažādiem jautājumiem.

No sameklētajām idejām interneta avotos veidojām radošus darbus. No dabas materiāliem sanāca skaisti taureņi (Pielikums Nr.4.). Sienas noformēšanai taureņus veidojām no aplikāciju un kreppapīra. Lai darbiņi būtu tik pat skaisti un daudzveidīgi kā taureņi izmantojām kaltētas lapas un gliemežvākus (pielikums Nr.5.).

Lielu sajūsmu bērniem sagādāja kustību rotaļas par taureņiem un citiem dzīvniekiem.

Mūsu uzdevums – salikt puzzle, kā izrādījās nebija no vieglākajiem (Pielikums Nr.6.). Daži vecāko klašu skolēni pavadīja ilgāku laiku liekot puzzle, nekā mūsu grupiņas bērni.

Tēma: Kukaiņi

Mērķis: Paplašināt skolotāju zināšanas par kukaiņiem, to dzīvi. Sniegt idejas rokdarbiem, aplicēšanai, zīmēšanai.

Plāns:

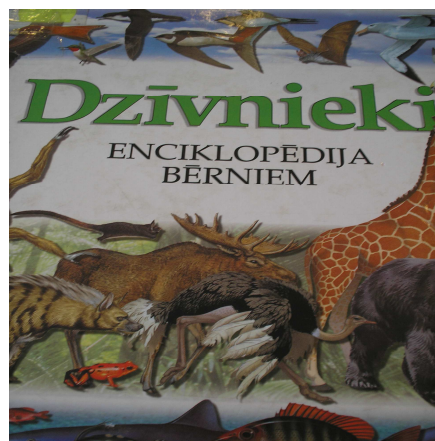
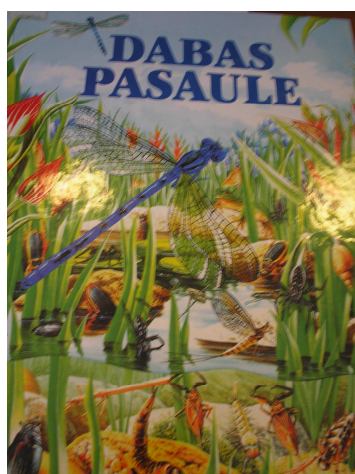
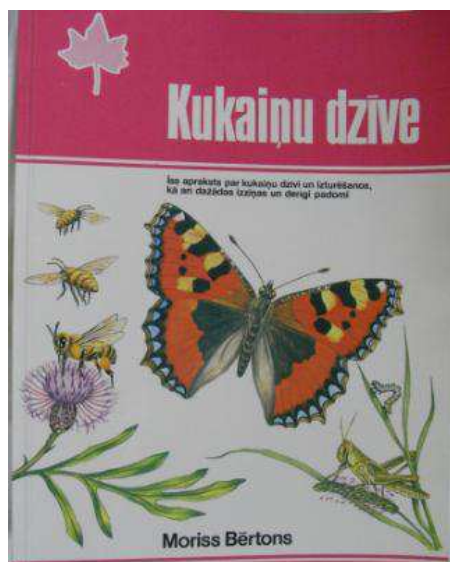
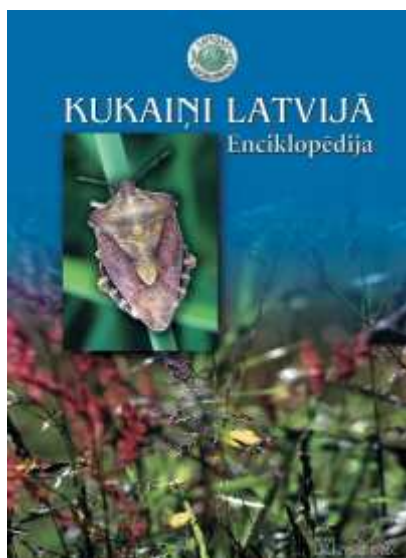
1. Kukaiņu daudzveidība un to nozīme dabā.
2. Darbs ar bērniem.
3. Radošas idejas darbā ar bērniem.
4. Izmantojamā literatūra un avoti pedagogiem (dzejoļi, tautasdziesmas, stāsti, rotaļas, darba lapas).

Kukaiņu daudzveidība un to nozīme dabā.

Kukaiņi vismaz sugu skaita ziņā valda pār pasauli. Precīzo kukaiņu sugu skaitu neviens nezina, tomēr ir skaidrs, ka kukaiņu ir vairāki miljoni. Latvijā konstatētas ~10 000 sugas, bet arī tas noteikti nav galējais skaits (varētu būt vairāk nekā 15 000 sugu). Mūsdienās ir pazīstama tikai daļa kukaiņu. Ir ļoti interesanti izzināt skudru, bišu, mušu, spāru, tauriņu, vaboļu, laputu un citu kukaiņu grupu apburošo pasauli.

Kukaiņiem ir ļoti liela nozīme dabā. Viņi ietilpst daudzu dzīvnieku barošanās ķēžu sastāvā. Gandrīz katrā mugurkaulnieku dzīvnieku klasē var atrast specializētus dzīvniekus, kuri pārtiek no kukaiņiem, piemēram, daudzas putnu sugas. Kukaiņi, galvenokārt plēvspārņi, divspārņi un tauriņi, apputeksnē augus. Viņi piedalās arī augsnes veidošanas procesos. Piemēram, termīti un skudras, tāpat kā daudzu citu kukaiņu kāpuri, kas dzīvo zemē, ar savām ejām uzirdina augsni, veicina tās labāku ventilāciju un ūdens apgādi un bagātina to ar trūdvielām. Kukaiņi, piemēram, līķvaboles, veic sanitāra funkcijas dabā. No cilvēka interešu viedokļa kukaiņu darbībai var būt arī negatīvas sekas. Daudzas sugas ir bīstami lauksaimniecības un mežsaimniecības kaitēkļi, bet daļa arī cilvēka un dzīvnieku parazīti un slimību ierosinātāju pārnēsātāji.

Grāmatas, kur var atrast plašu informāciju par kukaiņiem:

Darbs ar bērniem.

Mērķis

Iepazīstināt bērnus ar krāsaino kukaiņu pasauli, radīt interesi un draudzīgu attieksmi pret to.

Uzdevumi:

1.pakāpe

1. Attīstīt bērnos vērīgumu, kas ļautu ieraudzīt interesanto kukaiņu dzīvē, telpā un dabā.
2. Veidot bērņā saudzīgu attieksmi pret apkārtējo vidi – dažādiem kukaiņiem.
3. Mācīt pazīt kukaiņus pēc to raksturīgajām īpašībām (lieluma, krāsas, pārvietošanās, utt.).
4. Izprast kukaiņu pozitīvās un negatīvās īpašības.

2. pakāpe

1. Rosināt bērnus interesi par pazīstamākajiem kukaiņiem pļavā un dārzā.
2. Attīstīt bērnu spējas saskatīt kopīgās un atšķirīgās pazīmes kukaiņu pasaulē.
3. Veidot izpratni par kukaiņu dzīvības pazīmēm – pārvietošanos, barošanos un pielāgošanos gadalaikiem.
4. Rosināt bērnus izdomāt radošus stāstiņus un mīklas par zināmiem kukaiņiem.

3. pakāpe

1. Mācīt bērniem iepazīt kukaiņus, rosināt pētīt tos, izdarīt secinājumus, saskatīt cēloņsakarības, ļaujot ieraudzīt, kādas sekas dabā atstāj cilvēks.
2. Sniegt bērniem zināšanas par kukaiņu lietderību izmantojot latviešu sakāmvārdus, parunas, pasakas, u.c.
3. Rosināt bērnus izdomāt stāstiņus un mīklas par kukaiņiem ūdenskrātuvēs, mežos un pļavās.
4. Nostiprināt iegūtās zināšanas dažādās aktivitātēs.

Radošas idejas darbā ar bērniem.

Dabas materiāli

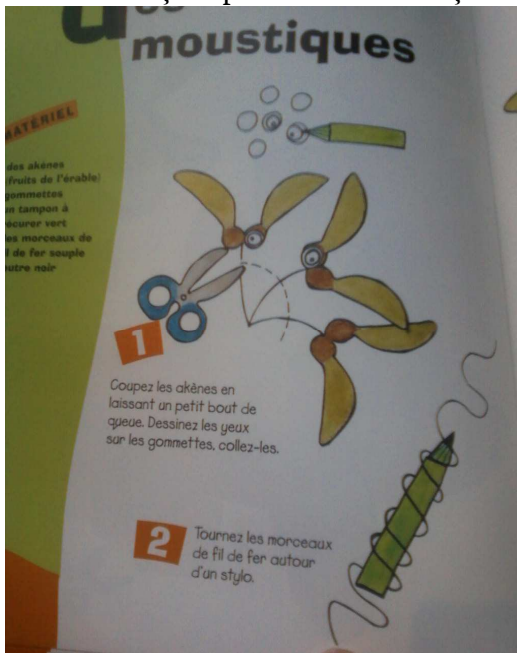
Dažādi kaltēti ziedi, lapas utt.

Ozolkoka zīļu cepurītes.

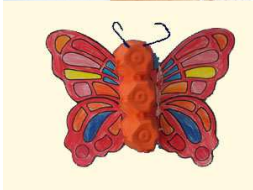
Oļi nokrāsoti ar guašu krāsām, kas sajauktas ar līmi.

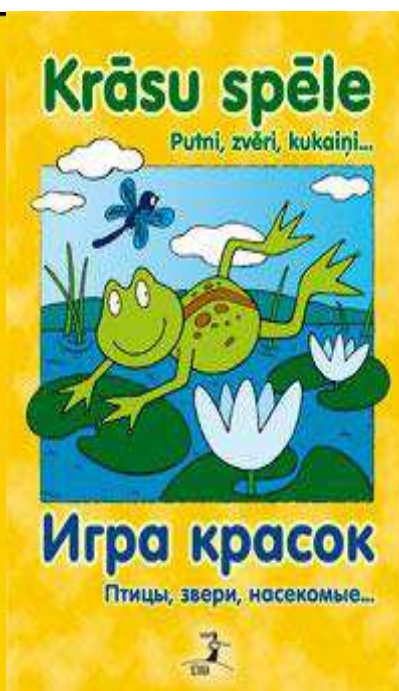
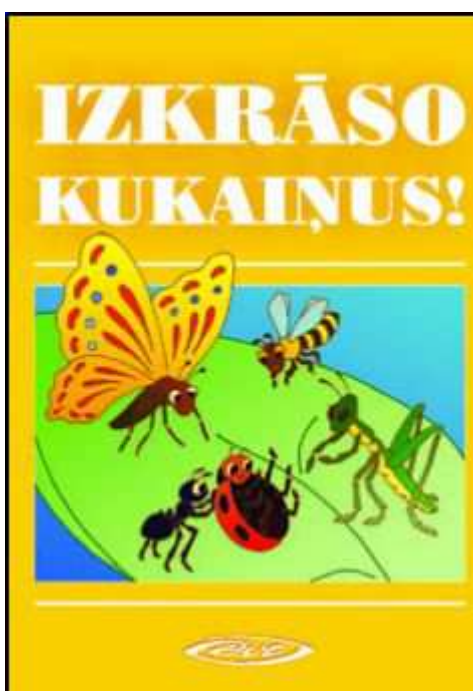
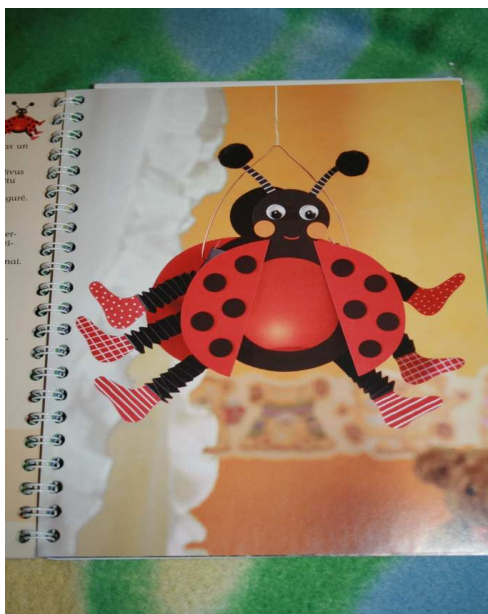
Kociņš aptīts ar dziju un no plastilīna izveidota galva.

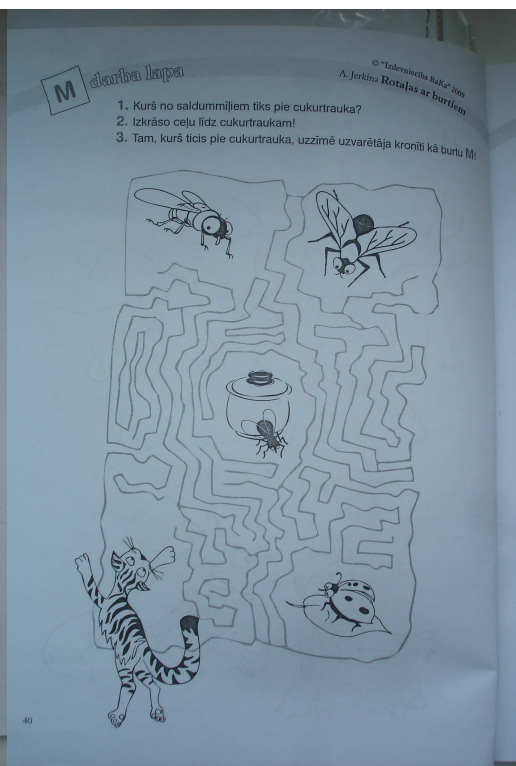
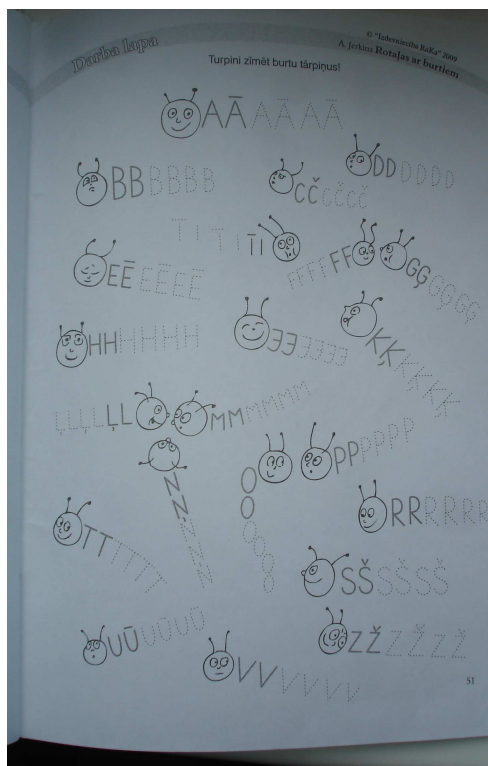

Darbiņi ar stieplēm.

Darba lapas.

Sakāmvārdi, parunas

- Žigls kā skudra.
- Tekā, kā skudra
- Mudīgs kā skudra.
- Strādīgs kā skudra.
- Darbīgs kā skudra.
- Pie ēdiena kā blusa, pie darba kā uts
- Velkas kā ute kažokā.
- Velkas, kā ods.
- Krīt kā lācis uz medus.
- Strādīga kā bite
- Viena bite daudz medu nesanes
- Strādā kā bite, netrūkst nekas
- Labs būtu medus, ja nekostu bites.
- Nieks pa bitēm, ka tik medus.
- Turas kā bites vienā kamolā.
- Dūc kā bada bite.
- Dūc kā bites stropā.
- Rūc kā bišu strops.
- Mazs kodējs, nīprs kodums.

Mīklas

Melns kā velns, nav velns,
Rūc kā bite, nav bite. (*dundurs*)

Kas stāv pie griestiem ar kājām uz augšu. (*zirneklis*)

Kas taisa tiltus bez neviena balķa. (*zirneklis*)

Mazs, mazs vīriņš,
Ass, ass cirvītis,
Kur cērt, tur pampst. (*Bite*)

Otram kož, pats mirst. (*Bite*)

Pie vienas mazas pilsētiņas
Simtiem karavīru griežas. (*skudras*)

Bez rokām, bez cirvja uztaisa māju. (*Bites*)

Satiekas uz ceļa un viens otru pazīst, bet nezina, no kurām mājām. (*Bite*)

Balss sīka, sīciņa,
Deguns garš;
Kas mani nosit,
Lej savas asinis (*ods*)

Rotaļas

Knābt bites.

Divi rotaļnieki – Dzinēji nosēžas katrs savā galda galā. Pārējie – Vārnas – sasēžas gar malām un labās rokas paceļ virs galda. Pirmais dzinējs uzliek uz galda zirni vai pupu – biti – un ar knipi to aizsit uz otru galu. Otrs Dzinējs biti uzķer kādā drānā un tādā pašā kārtā sit atpakaļ. Vārnas lūko biti ceļā “noknābj” (apturēt), ar plaukstu uzsitot galdam. Kuram tas izdodas, tas tiek par Dzinēju, iesēzdamies iepriekšējā Dzinēja vietā, kura sūtīto biti viņš ir apturējis.

Lācis bišu dārzā.

Rotaļnieki nostājas aplī pa gabalu cits no cita. Izvēlas Lāci un Saimnieku. Lācis nostājas apļa vidū, Saimnieks – ārpusē. Saimnieks jautā:

- Lāci, ko tu dari manā bišu dārzā?
- Ēdu medu.

Saimnieks sāk Lāci ķert. Lācis bēg līču loču starp rotaļniekiem. Saimnieks dzenas Lācim pa pēdām. Kad Lācis noķerts, Saimnieks paliek viņa vietā. Jaunu Lāci izvēlas no rotaļnieku vidus.

Uzzini, kas dzīvo mājiņā?

Audzinātāja sadala bērnus grupās. Bērni sasēžas uz krēsliņiem, no kuriem izveidots aplis “mājiņa”. Katra grupa ar balsi, vai kustībām attēlo kādu pazīstamu dzīvnieku, kukaini, ko norunājuši savā starpā. Viens bērns pienāk pie mājiņas, pieklauvē un jautā: “Kas dzīvo mājiņā?” Bērni, kas sēž “mājiņā” atbild balsī, vai atdarina ar kustībām, kas raksturīgs izvēlētajam tēlam. (kurkst kā vardes, san kā bites, gāgina kā zoss utt.)

Bites, saulīte, lietutiņš.

Bērni notupstas aiz krēsliņiem (kā bitītes stropā) un skatās “lodziņā” (krēsla atzveltnes spraugā). Audzinātāja saka: “Spīd saulīte! Var bitītes izlidot!” Bērni skraida pa visu laukumu. Uz signālu “Lietutiņš! Ātri mājās!” Visi skrien uz savām mājām (notupstas aiz krēsliņiem) utt.

Kam spārni, tas lido.

Rotaļnieki sasēžas rindā un vienu ievēl par savu priekšnieku. Viņš sauc: “kam spārni, tas lido! Pīle lido, bite lido, galds lido, suns lido, putns lido utt” Rindā sēdētāji “plivina” rokas pie tiem, kas lido un saka: ”Lido, lido... .” Pie citiem nosauktajiem vārdiem, piemēram “galds, suns...”, rokas “neplivina”, bet saka – “nelido”. Ja kāds, pieminot to kas lido “neplivina” “rokas, tam jādod ķīla. Arī tas, kurš “plivina” rokas aplamā reizē, kļūst par ķīlnieku. Vēlāk ķīlas jāizpērk.

Bitītes un bezdelīga.

Rotaļas dalībnieki ir Bitītes. Viņas lido brīvi pa telpu un dzied:

- Zumi, zumi bitītes

Zum, zum, zum.

Saldu medu vākdamas,

Zum, zum, zum..

Bezdelīga pieceļas no savas ligzdas un saka:

- Bērniņus barošu,

Bitītes noķeršu.

Ar šiem vārdiem Bezdelīga izlido un ķer Bitītes.

Skaņu spēle.

Skolotājs uzaicina bērnus iedomāties sevi kā bites. Kā bites dūc? Izveidojiet bišu kori! Diriģenta lomu pirmajā reizē uzņemas skolotājs. Rokā diriģenta zizlis. Noteikumi ir šādi: kad zižļa gals gaisā – skaņa visskaļākā, kad zizlis ir paralēli grīdai – skaņa (normāla), kad gals perpendikulāri grīdai – klusums. Sāukumā tād zižļa gals uz leju. Pakāpeniski ceļot to uz augšu, skaņa kļūst stiprāka.

Pēc pārrunām nodarbību beidziet ar pilnīgu klusumu – pirmo nepieciešamību, lai vispār kaut ko sadzirdētu.

Ieteikumi. Patiesībā pirmajā reizē nav obligāti jāveido bišu koris. Tā var būt jebkura cita skaņa. Svarīgi būtu, lai pirmajā reizē kārtīgi tiktu izskaidroti noteikumi diriģēšanai un skanēšanai. Diriģenta kustības sākumā ir lēnas, rādot plūstošas pārejas no viena skaļuma uz otru. Kad esat ietrenējušies, temps var kļūt ātrāks. Tālāk uzaiciniet bērnus skaņas iesākt un diriģēt pašiem. Diriģents ir tas, kurš izdomā skaņu. Izdomājiet kādu veidu, kā noteikt nākamo diriģentu.

Variācija. Ja ir iespēja – ejiet spēli spēlēt ārā, klausieties skaņas, atdariniet tās! Katrs bērns var izvēlēties savu skaņu. Diriģents regulēs skaņas skaļumu.

Izmantotā literatūra

1. Aitīre –Šēle C. Origami. Papīra locīšana lieliem un maziem, Zvaigzne ABC 1995.
2. Ādamsone O. Izkrāso kukaiņus, EVE, 2006.
3. Bitīte Maija – uzdevumi, Zvaigzne ABC 2008.
4. Jerkina A. Rotaļas ar burtiem, Rīga. RaKa 2009.
5. Giusti Katiuscija (tulkojis Skābardis Z.) Kukaiņu krājumi „Martīnas mācība”. Egmont Latvija, 2005.
6. Giusti Katiuscija (tulkojis Skābardis Z.) Kukaiņu krājumi „Marikas miega dziesma”. Egmont Latvija, 2005.
7. Giusti Katiuscija (tulkojis Skābardis Z.) Kukaiņu krājumi „Ziemassvētku prieki”. Egmont Latvija, 2005.
8. Hofmane K., Šteina M. Rotājumi no papīra zvaigznes un zvēriņi, Jumava 2008.
9. Izkrāsojam!7 Kukaiņi, Zvaigzne ABC, 2003
10. Lauce I., Jasūna A. Uzzīmē. Vai tu zini, ka tu to proti?, Rīga : Dizaina un konstruktīvā sab-ba "INDEX-i", 1997.
11. Mellēna M., Irbe I., Pavasara spēles, Rīga. Atols 1995.
12. Micāne G. Mazo tauriņu spēles, Zvaigzne ABC, 2009.
13. Rožlapa A. Krāsu spēle. Putni, zvēri, kukaiņi: izkrāso, izlasi, uzraksti, iemācies!, Sētava, 2006.

Izglītojošie materiāli

14. Bāterfilda M. Tauriņi. Rīga. Alberts XXI, 1996.
15. Bērtaus M. Kukaiņu dzīve, Rīga. Liesma 1988.
16. Dabas enciklopēdija, Zvaigzne ABC 1999.
17. Dabas pasaule, Zvaigzne ABC 2002.
18. Dankā L. Kukaiņi visur. Rīga. Zvaigzne 1970.
19. „Dzīvnieki” Enciklopēdija bērniem, Zvaigzne ABC 1999.
20. Frīdenberga "Ja gribi zināt - atver un izlasi", Rīgas skolu valde, 1999.
21. Kēte R. Palīgs dabas zinībās „Daba un dzīvnieki” jautājumos un atbildēs, Zvaigzne ABC 2005.
22. Kukaiņi Latvijā enciklopēdija, Zvaigzne ABC 2003.
23. Lielā ilustrētā enciklopēdija Zvaigzne ABC, 1997.
24. Liepiņa I. Pļavā, Zvaigzne ABC, 2009.
25. Tanasijčuks V. Entomoloģijas bilžu grāmata, Rīga "Liesma" 1988.
26. Vatsa L. Dabas enciklopēdija, Zvaigzne ABC 1996.
27. Žurnāls GEO 8/08
28. Žurnāls GEO 4/09
29. Žurnāls GEO 1/09
30. Žurnāls GEO 6/09

Latviešu interneta vietnes par kukaiņiem

31. http://lv.wikipedia.org/wiki/Kērpjutu_kārta
32. <http://lv.wikipedia.org/wiki/Kukaiņi>
33. <http://latvijas.daba.lv/dzivnieki/posmkaaji/kukainhi/>
34. <http://latvijas.daba.lv/scripts/atteli/albums.cgi?d=dzivnieki&k=kukaini/>
35. <http://valoda.ailab.lv/latval/vispareji/tautasdz/musas.htm>
36. <http://www.liis.lv/kukaini/labslik.htm>

Ārzemju interneta vietnes radošām idejām

37. <http://www.enchantedlearning.com/crafts/butterfly/>
38. <http://www.dltk-kids.com/animals/minsectposter.html>
39. http://www.atozteacherstuff.com/Themes/Caterpillars___Butterflies/index.shtml
40. <http://www.daniellesplace.com/HTML/bugs.HTML>
41. <http://www.preschooleducation.com/abug.shtml>
42. <http://www.kinderplans.com/content.cfm?pageid=144>
43. <http://www.enchantedlearning.com/crafts/insects/>
44. <http://www.origami-club.com/en/bug/index.html>
45. <http://www.coloring-book.info>